СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

СЪЮЗ НА УЧЕНИТЕ В БЪЛГАРИЯ – КЛОН СВИЩОВ

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ – 30 ГОДИНИ СЛЕД НАЧАЛОТО НА ПРОМЕНИТЕ

Свищов, 22 ноември 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 75 години от създаването на Съюза на учените в България

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2020

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ

Доц. д-р Иван Марчевски – Ректор на СА „Д. А. Ценов“ - Свищов
Проф. д.б.н. Диана Петкова – Председател на Съюза на учените в България
Доц. д-р Тодор Кръстевич – Зам. ректор „Научноизследователска и проектна дейност“ на СА „Д. А. Ценов“
Доц. д-р Красимира Славева – Председател СУБ – клон Свищов

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Проф. д-р Атанас Атанасов
Доц. д-р Христо Сирашки
Доц. д-р Пепа Стойкова
Гл. ас. д-р Зоя Иванова
Гл. ас. д-р Любка Илиева

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:
Проф. д-р Атанас Атанасов
Членове:
Проф. д-р Поля Ангелова
Проф. д-р Маргарита Богданова
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Христо Сирашки

НАУЧНИ СЕКРЕТАРИ
Гл. ас. д-р Зоя Иванова
Гл. ас. д-р Любка Илиева

Публикуваните материали са рецензирани. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете.

ISBN 978-954-23-1815-6

СЪДЪРЖАНИЕ

ИКОНОМИКС, ФИНАНСИ, ЗАСТРАХОВАНЕ, СОЦИАЛНО ДЕЛО

Напълно автоматизирания луксозен комунизъм – опит за подмяна на идеологията с технология
Проф. д.н. Борислав Борисов, докт. Дмитрий Лем 7

Бюджетно осигуряване на националната сигурност – състояние и тенденции за периода 2010 – 2019 г.
Проф. д-р Андрей Захариев, ас. д-р Стефан Станимиров, докт. Русалин Русалинов.....18

За информационното общество в България – 30 години след началото на промените
Проф. д-р Йордан Василев 27

Човешките ресурси в здравеопазването (2009-2019 г.)
Доц. д-р Анастасия Марчева, гл. ас. Милена Владимирова.....35

Реформата в българското данъчно облагане и икономиката в сянка
Доц. д-р Валентин Милинов 43

Надзор върху застрахователната дейност в България в контекста на защитата на интересите на застрахованите
Доц. д-р Венцислав Василев 51

Българската икономика преди и след 30 години: източници на растежа
Доц. д-р Вера Пиримова 58

Глобализацията на съвременната икономика и мястото на България в нея
Доц. д-р Людмил Несторов 67

Осигурително-технически аспекти на взаимовръзката „вход – изход“ през призмата на адекватността и еквивалентността на пенсионноосигурителната система в България
Доц. д-р Пламен Йорданов, докт. Жанета Ангелова 76

Застраховането като възможност за осигуряване на допълнителен доход на хората в надработоспособна възраст
Доц. д-р Румен Ерусалимов 84

Конвергенция на финанси и застраховане в България –
проявления, тенденции, възможности
Доц. д-р Стоян Проданов.....93

Анализ на показателите за капиталова адекватност на банките
в България през периода 2007 – 2018 г.
Гл. ас. д-р Аглика Кънева 102

Еволюция на държавния надзор върху застрахователната
дейност в България
Гл. ас. д-р Анелия Панева 113

30 години пазарна икономика в България: ефекти върху заетостта
Гл. ас. д-р Елка Сярова.....121

Оценка състоянието на задлъжнялостта в подсектор
„Местно самоуправление“
Гл. ас. д-р Петко Ангелов, докт. Силвия Заркова.....129

Развитие и усъвършенстване на институционалната структура
на пазара на труда в България
Гл. ас. д-р Таня Илиева 137

Пъзел с изменчивостта – методология за тестване на БФБ
Гл. ас. д-р Цвета н Павлов 144

Осигуряване в Универсален пенсионен фонд – състояние
и възможности
Ас. д-р Йордан Йорданов.....153

Инвестирането във ВЕЦ като важен възобновяем енергиен източник
в България
Ас. д-р Стефан Станимиров, докт. Мирослав Костадинов.....161

Мястото на преките чуждестранни инвестиции
в българската икономика
Ас. Елица Петкова.....168

Парите – начален и краен стимулатор и ограничител на банковото
външнотърговско посредничество (Финансово-правни аспекти)
Ас. Игнат Папазов 177

Стрес тестовете на българската банкова система в контекста
на регулаторните изисквания на Базел III
Докт. Беатрис Любенова 184

Инвестиционните банки и ипотечните облигации
Докт. Борислав Киров 196

Презастраховането като инструмент за управление на риска
Докт. Вахан Бохосян 205

Отражение на петролните ценови шокове върху световната
икономика
Докт. Даниел Тунчев 211

Българският модел на системата „бонус-малус" и поредното
предизвикателство пред застрахователните компании
Докт. Михаела Монова 220

Проблеми и предизвикателства пред холдинговите дружества
в България
Докт. Теодора Цветкова 228

СЧЕТОВОДСТВО, КОНТРОЛ, АНАЛИЗ, СТАТИСТИКА

Същност и възможности за счетоводно отчитане
на специализираните пенсионни резерви в пенсионноосигурителните
дружества
Проф. д-р Атанас Атанасов 239

Съвременната агростатистика в България – началото
Проф. д-р Поля Ангелова 247

Стандартизация на счетоводството в предприятията от публичния
сектор в Република България
Доц. д-р Венцислав Вечев 255

Значими изменения в счетоводството в резултат на настъпилите
социално-икономически промени през последните 30 години
Доц. д-р Галина Чиприянова 261

Структурните промени в българската икономика и влиянието им
върху външната търговия и икономическия растеж
Доц. д-р Красимира Славева 270

Първи период в развитието на статистическия анализ
на „Отдалечени наблюдения“ ("OUTLIERS")
Доц. д-р Любомир Иванов **281**

Оценка на достъпа до интернет в дейността на предприятията
Доц. д-р Маргарита Шопова **288**

Стопански счетоводен анализ на ефективността и финансовата
стабилност на предприятието
Доц. д-р Марко Тимчев **296**

Правни аспекти на трансферното ценообразуване при данъчно
облагане в Р България
Доц. д-р Пенко Димитров **305**

Дуално или триално обучение по контролни дисциплини във висшето
образование – проблеми и предимства
Доц. д-р Пепа Стойкова **313**

Сравнителен анализ на финансирането на висшето образование
в страните от Европейския съюз
Доц. д-р Пламен Петков **324**

Предизвикателства пред одиторите в контекста на разширеното
докладване
Доц. д-р Силвия Костова **333**

Оценката на риска при извадковото изучаване в одита
Доц. д-р Стела Касабова **341**

Развитие на контрола върху акцизите през последните 30 години
Гл. ас. д-р Жельо Желев **347**

Мрежов модел за пътуване в България с БДЖ при планиране
на маршрут за пътуване с прикачване
Гл. ас. д-р Миглена Иванова **355**

Счетоводната професия в перспектива – умения и компетенции
Гл. ас. д-р Радосвета Кръстева-Христова **364**

Оценка на икономическото сближаване между областите в България
Гл. ас. д-р Тихомир Върбанов **371**

Проблеми при прилагането на разширения критерий на Дики-Фулър
Ас. д-р Евгени Овчинников 379

МЕНИДЖМЪНТ, МАРКЕТИНГ, МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ ПЛАНИРАНЕ, ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Comparative Analysis of the Competitiveness of the Balkan Countries
Prof., PhD Lyubcho Varamezov.....387

Lean Management във висшето образование
Проф. д-р Маргарита Богданова 394

Стратегическият маркетингов мениджмънт – перспектива
за развитие на туристическите бизнес организации в България
Доц. д-р Ваня Григорова 403

Приложение на Big Data анализа за защита на информацията
Доц. д-р Веселин Попов, доц. д-р Петя Емилова 411

Проблемът с текучеството на персонала в българските предприятия
Доц. д-р Галина Захариева, докт. Дритон Сюлча.....419

Управление на преживяванията на персонала – фактор
за организационно развитие
Доц. д-р Ирена Емилова, гл. ас. д-р Милен Динков.....427

Подобряване на отрасловата свързаност чрез изграждане
на железопътния участък по коридор № 9
Доц. д-р Камен Петров, докт. Радослав Костев 436

Потенциал на индустриалния интернет за нещата за подобряване
на производствените процеси
Доц. д-р Наталия Маринова 445

Професионалното обучение и особености на системата
за професионално образование и обучение
Доц. д-р Христо Сирашки 453

Повишаване качеството на обслужване на клиенти чрез въвеждане
на нови технологии в търговията
Гл. ас. д-р Венцислава Минкова.....465

Предимства на гъвкавото управление на проекти и въздействието върху проектния риск
Гл. ас. д-р Евелина Парашкевова.....473

Социално-икономически промени - управленски аспекти
Гл. ас. д-р Елена Йорданова 481

Приложение на web 2.0 технологиите за споделяне на научни изследвания, ресурси и резултати
Гл. ас. д-р Кремена Маринова-Костова.....487

Съвременни предизвикателства пред управлението на регионалното развитие в Република България
Гл. ас. д-р Методи Иванов.....495

Маркетингови комуникации на българския бизнес в дигитална среда
Гл. ас. д-р Мирослава Ценкова 502

Местното самоуправление в България – някои основни постановки
Гл. ас. д-р Юлиян Господинов 510

Степен на интегрираност на приоритетите за интелигентна специализация в плановите документи
Ас. д-р Мариела Стоянова 518

Концепция за многостепенно управление: възникване, развитие, перспективи
Докт. Димитрина Проданова.....524

Развитие на електронната търговия в България през последните 30 години
Докт. Михаела Маркова.....533

ИКОНОМИКА НА ОТРАСЛИТЕ

Устойчивост в развитието на туризма в националната бизнес среда
Проф. д.ик.н. Таня Горчева 543

Българската индустрия – тридесет години по-късно
Проф. д-р Анета Денева.....551

Подпомагане на доходите на производителите от аграрния сектор
Доц. д-р Виолета Блажева 560

Съвременни измерения на управлението на талантите
Доц. д-р Искра Пантелеева 566

Значение на инфраструктурните коридори за регионалното икономическо развитие на България
Доц. д-р Камен Петров 574

Изследване на възможностите за развитие на туристическа дестинация „Свищов“
Доц. д-р Любка Илиева 583

Градско земеделие – алтернатива или необходимост
Доц. д-р Марина Николова 592

Теоретико-приложни аспекти на мърчандайзинга в българската търговска практика
Доц. д-р Петранка Мидова 603

Туристическите агенти, резервационните услуги на туроператорите и свързаните с тях дейности в България 30 години след началото на промените
Доц. д-р Петя Иванова 611

Изследване необходимостта от придобиване на търговски умения по женско предприемачество
Доц. д-р Светослав Илийчовски, доц. д-р Теодора Филипова 618

Бизнес среда и предприемаческа дейност на българските пивоварни предприятия
Доц. д-р Сергей Найденов 626

Атрибутивно анализиране на асортиментното разнообразие в точките на продажби
Доц. д-р Симеонка Петрова 634

Периодът на прехода – 30 години растеж на регионалните дисбаланси
Доц. д-р Тихомир Личев 642

Социална работа и социално предприемачество
Гл. ас. д-р Ваня Ганева 652

Анализ на сезонността в търговията
Гл. ас. д-р Венцислав Перков 660

Разкриване на нефинансова информация от големите български държавни предприятия
Гл. ас. д-р Емил Николов 667

Подходи за управление на риска в търговските предприятия
Гл. ас. д-р Зоя Иванова 676

Проблеми и предизвикателства пред развитието на туризма в България
Гл. ас. д-р Любомира Тодорова 684

Развитие на туристическа дестинация България като част от интернационалния туристически пазар
Гл. ас. д-р Павлин Павлов 690

Анализ на предприемаческите нагласи в България
Ас. д-р Ивайло Костов 698

Устойчиво развитие на българската индустрия
Докт. Айтен Сабри 706

Значение на пътната инфраструктура като фактор за подобряване състоянието на горскостопанските предприятия
Докт. Руслан Коларов 714

Анализ на възможни решения за преодоляване на височинните ограничения и ограниченията в газенето през канала море-езеро за по-големи плавателни съдове създавани от Аспарухов мост
Инж. Дойчин Ников, Красимира Вангелова 722

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ – 30 ГОДИНИ СЛЕД НАЧАЛОТО НА ПРОМЕНИТЕ

Свищов, 22 ноември 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 75 години от създаването на Съюза на учените в България

ISBN 978-954-23-1815-6

Издателство и печат: Академично издателство „Ценов”
Свищов, ул. Градево № 24

740

ПРАВНИ АСПЕКТИ НА ТРАНСФЕРНОТО ЦЕНООБРАЗУВАНЕ ПРИ ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ В Р БЪЛГАРИЯ

Пенко Димитров, доцент, доктор по право
Катедра „Социални и правни науки“,
Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов,
p.dimitrov@uni-svishtov.bg

Резюме: *В доклада е разгледан новият правен режим в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс свързан с изготвянето на задължителна документация, чрез която ще се доказва спазването на пазарните правила при трансферното ценообразуване. Направена е връзка с хипотезите, регламентирани в чл. 15 от Закона за корпоративното подоходно облагане, при които законодателят приема, че е налице отклонение от данъчно облагане. Специално внимание е отделено на използваните от законодателя бланкетни и непрецизни понятия и изрази, като са направени и съответните предложения за усъвършенстване на правната уредба.*

Ключови думи*: отклонение от данъчно облагане, свързани лица, контролирани сделки, местно досие, обобщено досие, трансферно ценообразуване*

JEL: *K34.*

LEGAL ASPECTS OF TRANSFER PRICING IN THE CONTEXT OF TAXATION IN THE REPUBLIC OF BULGARIA

Penko Dimitrov, Associate Professor, PhD in Law
Department of Social and legal sciences,
D. A. Tsenov Academy of Economics - Svishtov,
p.dimitrov@uni-svishtov.bg

Summary: *The report considers the new legal regime set out in the Tax and Social Security Code in respect of the preparation of certain obligatory documents for the purposes of demonstrating compliance with the market rules f transfer pricing. A connecting is made with the hypotheses regulated under art.15 of the Law on corporate taxation and pursuant to which the legislator accepts the presence of tax evasion. Special attention is given to the blanket and imprecise terms and phrases used by the legislator, with respective proposals for improving the legal framework.*

Key words*: tax evasion, connected persons, controlled transactions, local file, global file, transfer pricing.*

JEL: *K34.*

Въведение

Един от основните елементи в корпоративното подоходно облагане е правният режим на отклонението от данъчно облагане, който оказва съществено влияние при формиране обекта на облагане с отделните данъци. Материално правната уредба на отклонението от данъчно облагане с корпоративни данъци се съдържа основно в гл. IV, чл.15 и чл. 16 от Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) (Закон за корпоративното подоходно облагане, 2019).

Отклонение от данъчно облагане може да е налице както при сделки между свързани, така и при сделки между несвързани лица. Правната уредба на хипотезата при която за целите на данъчното облагане се приема, че е налице отклонение от данъчно облагане само при сделки между свързани лица се съдържа в чл. 15 от ЗКПО. В този случай правната последица е определяне на данъчната основа и облагане с данък не на реално настъпилите стопански резултати от въпросните търговски и финансови взаимоотношения, а на онези, *които биха настъпили* при условията между несвързани лица.

Затрудненията са свързани с това, че разпоредбата на чл. 15 от ЗКПО е формулирана твърде общо. Използвани са следните бланкетни изрази – „*когато **свързани лица осъществяват** търговските и финансовите си взаимоотношения **при условия**, които **оказват влияние** върху размера на данъчната основа, отличаващи се от условията между несвързани лица“*, които с изключение на понятието „свързани лица“ нямат легални определения (Димитров, 2012, стр. 51-60). Не е ясно с какво значение е използвано понятието „условия“, при които се осъществяват търговските и финансовите взаимоотношения между свързаните лица – вида на сключените сделки, формата на сделките, конкретните клаузи по тях и т.н. Още повече неясноти поражда изразът, чрез който законодателят се е опитал да посочи разграничителния критерий между визираните от него условия по търговски и финансови взаимоотношения между свързани и несвързани лица – „оказват влияние върху размера на данъчната основа“.[1]

[1] Използването на подобен израз повдига въпроса - как следва да се квалифицират случаите, ако условията, при които се осъществяват търговските и финансовите взаимоотношения между свързаните лица се отличават от тези между несвързани лица, и те „оказват влияние върху размера на данъчната основа“, но в посока на неговото нарастване и за двете страни или по отношение на едната водят до нарастване размера на данъчната основа, а по отношение на другата страна – до пропорционално на нарастването намаляване на размера на данъчната основа? Посочените случаи формално покриват състава на чл. 15 от ЗКПО, защото в него се говори само за „влияние

За отстраняване на тези слабости в материално правната уредба на борбата с отклонението от данъчно облагане при сделки между свързани лица, както и за конкретизиране кръга на последните бяха приети процесуалноправните правила на Глава осма „а“. „Документация за трансферно ценообразуване“ от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) (Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, 2019), които ще влязат в сила от 1 януари 2020 г. Тези правила се отнасят за сделките, с които се установяват търговски и финансови взаимоотношения между свързани лица (сделки между свързани лица), като за целта те се определят като *контролирани сделки*. Приравнени на тях са и трансферите между място на стопанска дейност в Р България и други части на предприятието на чуждестранно лице, разположени извън страната (чл.71ж, ал. 1 ДОПК).

1. Документация за трансферно ценообразуване

Основната задача на новата правна уредба е установяване на ясни правила за изготвяне на документация *за доказване*, че условията на търговските и финансовите взаимоотношения между свързани лица съответстват на условията, които биха били установени между независими лица при съпоставими обстоятелства, включително че сделките

върху размера на данъчната основа“. Следва ли да се определят като отклонение от данъчно облагане случаите, при които е налице увеличаване размера на данъчната основа, а от там и на дължимата като данък сума, респ. когато е налице намаляване размера на данъчната основа за едната страна по определена сделка което е за сметка на увеличаване размера на данъчната основа за другата страна по същата сделка, а то там и на дължимите като данък суми? Ако отговорът е положителен, съобразена ли е практиката на органите по приходите с това? За да се реализират посочените правни последици при установяване на отклонението (най-често по време на ревизия), то ако обектът на облагане на едната страна по сделката е увеличен, би следвало чрез своевременна ревизия на другата страна съответстващо да бъде намален в същия размер нейния облагаем обект. Поне авторът не разполага с информация, в подобни случаи, веднага да се предизвиква и ревизия на отсрещната страна с цел намаляване на данъчното й задължение. От гледна точка на стриктното спазване на данъчните правни норми, би било разбираемо едно такова действие на органите по приходите. Но от гледна точка на фиска (бюджета) е напълно безсмислено, водещо до ненужно, допълнително натоварване на органите по приходите и до допълнителни бюджетни разходи за тяхната издръжка, както и до затрудняване дейността на данъчно задължените лица. Още повече, че поради пропорционалния характер на данъчното облагане по ЗКПО, дължимата в полза на републиканския бюджет сума, във връзка с резултатите от подобна сделка между свързани и несвързани лица е една и съща, а различно се оказва само разпределението на нейното заплащане между свързаните лица.

са осъществени по пазарни цени („**документация за трансферно ценообразуване**“). Тя включва два вида досиета - *местно досие и обобщено досие.*

Местното досие задължително съдържа следните три вида обща информация:

- данни за дейността на данъчно задълженото лице и собственика или собствениците на акциите или дяловете му,
- данни за извършените от него контролираните сделки и
- данни за прилаганите методи за определяне на пазарните цени по тях.

В местното досие може да се включи и информация, която спада към задължителното съдържание на обобщеното досие, ако липсва в последното. Местно не се изготвя за всички сделки сключени между свързани лица, а само за тези, при които са превишени установените, от закона, минимални прагове. В същото време данъчно задълженото лице може да е страна и по други сделки или съвкупност от сделки, при които не са достигнати тези прагове и поради това за тях не е необходимо изготвянето на такава документация.

От своя страна в *обобщеното досие* задължително се съдържа информация в следните **четири направления**:

- организационната структура и дейността на многонационалната група предприятия, част от която е данъчно задълженото лице;
- функциите на субектите участващи в групата;
- сключените от данъчно задълженото лице контролирани сделки;
- прилаганата политика за трансферно ценообразуване.

Тогава когато данъчните субекти, задължени да изготвят местно досие, са част от многонационална група предприятия, те трябва да разполагат и с обобщено досие, изготвено от крайното предприятие майка или друго лице от групата.

2. Носители на задължението за изготвяне на документация за трансферно ценообразуване

Максимално възможният кръг на данъчните субекти, за които *може* да възникне задължение за изготвяне на документация за трансферно ценообразуване във формата на местно досие, е очертан от законодателя в чл. 71б, ал.1 ДОПК. В този кръг попадат три категории субекти: местните юридически лица, чуждестранните юридически лица,

които осъществяват стопанска дейност в Република България чрез място на стопанска дейност, и едноличните търговци, които определят облагаемия си доход по реда на чл. 26 Закон за данъците върху доходите на физически лица (ЗДДФЛ) (Закон за данъците върху доходите на физически лица , 2019), в случаите когато осъществяват контролирани сделки. Не се поражда задължение да се изготви местно досие в случаите когато контролираните сделки са сключени с физически лица, които не са еднолични търговци. На юридическите лица по изричната разпоредба на закона са приравнени неперсонифицираните дружества (чл.71ж, ал.2 ДОПК).

С новия правен режим законодателят е освободил от задължение за изготвяне на документация за трансферно ценообразуване, във формата на местно досие, две групи данъчни субекти от кръга на данъчно задължените лица, за които по принцип може да възникне такова задължение, тъй като за дейността си те не се облагат с корпоративен данък[2]. Това освобождаване не е абсолютно, а относително доколкото тези субекти по правило не извършват дейности, подлежащи на облагане и с корпоративен данък. В случай, че някой от тях през съответната данъчна година извърши и дейност, подлежаща на облагане с корпоративен данък, за него ще възникне на общо основание задължение да изготви документация за трансферно ценообразуване (местно досие) но само във връзка с тази дейност.

Новата правна уредба освобождава от задължение за изготвяне на документация за трансферно ценообразуване във формата на местно досие, данъчно задължените лица, които сключват и изпълняват контролирани сделки единствено в страната, както и тези, които макар и да сключват такива, към 31 декември на предходната година не надвишават един от следните показатели:

а) балансова стойност на активите - 38 000 000 лв., и нетни приходи от продажби - 76 000 000 лв., или

б) средна численост на персонала за отчетния период - 250 души;

---

[2] 1. Колективни инвестиционни схеми, национални инвестиционни фондове и други алтернативни инвестиционни фондове, дружества със специална инвестиционна цел и Български червен кръст, които са освободени от облагане с корпоративен данък по част втора, глава двадесет и втора, раздел II от ЗКПО;

2. Данъчно задължени лица, които извършват дейност, подлежаща на облагане с алтернативни данъци - данък върху хазартната дейност, данък върху приходите на бюджетните предприятия и данък върху дейността от опериране на кораби по част пета от ЗКПО;

Законодателят ограничава възникването на задължение за изготвяне на документация за трансферно ценообразуване във формата на местно досие за извършени контролирани сделки за данъчни субекти от посочените по-горе категории (извън освободените от това задължение) чрез изискването за съответната данъчна година да е надхвърлен(превишен) един от следните стойностни прагове:

а) при контролирани сделки с предмет продажба на стоки – 400 000 лв. без ДДС и акцизите;

б) за всички останали контролирани сделки - 200 000 лв. без ДДС и акцизите;

в) при получен, съответно предоставен заем, над 1 000 000 лв. или размерът на начислените лихви и другите свързани със заема приходи или разходи превишава 50 000 лв.

По правило посочените праговете се изчисляват отделно за всяка контролирана сделка. Но когато съответния данъчен субект извършва две или повече контролирани сделки с едно или повече свързани лица и предметът и условията, при които се осъществяват тези сделки, са съпоставими до степен, която позволява обединяване на тези сделки и прилагане на един метод за определяне на пазарните цени спрямо съвкупността от сделки, посочените по-горе прагове се изчисляват за общата стойност на тези сделки, съответно за общия размер на получените респ. предоставените заеми.

По същият начин се обединяват и сделки с едно и също свързано лице, макар да имат различен предмет, ако са свързани по начин, при който не могат да бъдат разделени и надеждно оценени самостоятелно. При това за определяне на посочените по-горе прагове се взема предвид прагът на тази сделка, чиято стойност има най-голям дял в общата стойност на сделките, а когато такава не може да бъде надеждно определена - прагът за сделката, която е най-значима за страните по нея.

3. Изпълнение на задължението за изготвяне на документация за трансферно ценообразуване

Задължението за изготвяне на местно досие се изпълнява ежегодно до 31 март на годината, следваща годината, за която се отнася т.е. през която са сключвани контролираните сделки. Веднъж изготвено местното досие за изтеклата година може да се обновява и след посочения срок само ако е подадена коригираща годишна данъчна декларация по чл. 75, ал. 3 ЗКПО, която води до промяна на данните в местното досие. Това обновяване би следвало да се извърши в 14-дневен срок от

подаване на коригиращата декларация, но не по-късно от 30 септември на текущата година.

Данъчно задълженото лице трябва да разполага и с обобщено досие за данъчната година на крайното предприятие майка на многонационалната група предприятия, за годината, за която се изготвя местното досие.

Данъчните субекти, изготвили документацията за трансферно ценообразуване, са задължени да я съхраняват и да я предоставят по искане на орган по приходите в рамките на осъществяван данъчно-осигурителен контрол.

Заключение

С приемането на процесуалноправните правила на Глава осма „а“. „Документация за трансферно ценообразуване“ в ДОПК, законодателят прави съществена крачка в посока отстраняване на негативните ефекти от съществуващите слабости в материално правната уредба на борбата с отклонението от данъчно облагане при сделки между свързани лица. Чрез тези правила ясно се регламентират кръга на данъчните субекти и задълженията им по отношение изготвянето и поддържането на документация за трансферно ценообразуване. Значително е ограничен кръга на контролираните сделки при които е необходима документация за трансферно ценообразуване.

Запазването на разпоредбата на чл. 15 от ЗКПО, в сегашната й редакция, обективно води до двойствен стандарт в стопанския живот (икономиката) – сделки и действия, които са допустими, правомерни и действителни от гледна точка на търговското право винаги могат да бъдат обявени за недействителни за целите на облагането с данъците по ЗКПО, само защото имат за последица формиране на по-малък по размер данъчен облагаем обект.

De lege ferenda би могло да се препоръча на законодателя да преработи основно посочената разпоредба, като елиминира в максимална степен общите бланкентни изрази или в „Допълнителните разпоредби“ на закона да даде легални определения на последните. Ясно да бъдат разграничени сделките и действията, чиято основна цел е намаляване или избягване на данъчното облагане от сделките и действията, допустими в търговския оборот, чрез които данъчните субекти в съответствие с икономическите закони и пазарната логика организират и осъществяват своята стопанска дейност, минимизирайки разходите

си включително чрез избора на варианти водещо до по-ниско данъчно облагане

ЛИТЕРАТУРА

Димитров, П. (2012). Правни аспекти на отклонението от данъчното облагане при корпоративните данъци. *ИДЕС, бр.5*, 51-60.

Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, ДВ бр.105, 2005 г. (изм. и доп. ДВ бр. 96 06 12 2019 г.).

Закон за данъците върху доходите на физически лица , ДВ. бр.95, 2006 г. (изм. и доп. ДВ бр.96 06 12 2019 г.).

Закон за корпоративното подоходно облагане, ДВ бр.105, 2006 г. (изм. и доп. ДВ бр.96 06 12 2019 г.).